

PROTOKÓŁ

o klauzulach arbitrażowych, podpisany w Genewie
dn. 24 września 1923 r.

(Ratyfikowany zgodnie z ustawą z dnia 18 marca 1931 r. - Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372).

Przekład.

**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, MY, IGNACY MOŚCICKI,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,**

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego czwartego września tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku podpisany został w Genewie protokół o klauzulach arbitrażowych w następującym brzmieniu dosłownem:

PROTOKÓŁ

o klauzulach arbitrażowych, Genewa, dn. 24 września 1923 roku. Zarejestrowany dn. 28 lipca 1924 r., jako prawomocny.

Niżej podpisani, należycie upelnomocnieni, oświadczają, iż przyjmują w imieniu Krajów, które reprezentują, następujące postanowienia:

1. Każde z Państw umawiających się uznaje pomiędzy stronami podlegającymi prawodawstwu oddzielnych Państw umawiających się prawomocność kompromisu, a także klauzuli kompromisowej, przez którą kontrahenci zobowiązują się, w kwestjach handlowych, a także we wszelkich innych kwestjach mogących podlegać uregulowaniu drogą arbitrażu na mocy kompromisu, poddawać w całości lub w części spory, które mogłyby wyniknąć z tegoż kontraktu, arbitrażowi, nawet wtedy, gdy taki arbitraż ma mieć miejsce w innym kraju niż ten, którego prawodawstwu podlega każda ze Stron umawiających się.

Każde Państwo umawiające się zachowuje sobie swobodę ograniczenia powyższego zobowiązania do kontraktów, które są uznane jako handlowe przez jego własne prawodawstwo. Państwo umawiające się, które zrobi użytek z tego uprawnienia, zawiadomi o tem Sekretarza Generalnego Ligi Narodów celem zawiadomienia o tem innych Państw umawiających się.

2. Procedura arbitrażowa oraz ukonstytuowanie się Trybunału arbitrażowego regulowane jest stosownie do woli stron i przez prawa kraju, na którego terytorjum arbitraż ma miejsce. Państwa umawiające się zobowiązują się ułatwiać czynności procesowe, które mają się odbywać na ich terytorjum, stosownie do przepisów, które według ich prawodawstwa regulują postępowanie arbitrażowe na mocy kompromisu.

3. Każde Państwo kontraktujące zobowiązuje się zabezpieczyć wykonanie przez swoje władze i stosowanie do przepisów swojego prawodawstwa wyroków arbitrażowych wydanych na jego terytorjum na mocy poprzednich artykułów.

4. Sądy Państw umawiających się, którym przedłożono spór odnoszący się do kontaktu zawartego między osobami wskazanymi w art. pierwszym i zawierającego kompromis lub klauzulę kompromisową, ważne w myśl brzmienia tegoż artykułu, i mogące podlegać zastosowaniu, odesłają zainteresowanych, na prośbę jednego z nich, do decyzji arbitrów. To odesłanie nie przesądza kwestji kompetencji sądów w wypadku, gdy dla jakiegokolwiek powodu, kompromis, klauzula kompromisowa lub arbitraż upadają lub stają się nieobowiązujące.

5. Protokół niniejszy, który będzie otwarty do podpisu wszystkich Państw, zostanie ratyfikowany. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone w jak najkrótszym czasie Sekretarzowi Generalnemu Ligi Narodów, który zawiadomi o ich złożeniu wszystkie Państwa podpisujące.

6. Protokół niniejszy uzyska moc obowiązującą z chwilą złożenia przynajmniej dwóch ratyfikacyj. Następnie protokół będzie obowiązywał każde z Państw umawiających się w

miesiąc po notyfikacji przez Sekretarza Generalnego Ligi o złożeniu dokumentów ratyfikacyjnych przez dane Państwo.

7. Protokół niniejszy może być wypowiedziany przez każde z Państw umawiających się zapomocą uprzedniego oświadczenia złożonego na rok przedtem. Wypowiedzenie nastąpi przez odpowiednią notyfikację skierowaną do Sekretarza Generalnego Ligi Narodów. Tenże natychmiast prześle wszystkim innym Państwom podpisanym egzemplarze tej notyfikacji z oznaczeniem daty jej otrzymania. Wypowiedzenie wejdzie w życie w rok po dacie złożenia notyfikacji Sekretarzowi Generalnemu. Jest ważne dla tego Państwa, które je notyfikowało.

8. Państwa umawiające się będą miały swobodę oświadczenia, że przyjęcie przez nie niniejszego protokołu nie rozciąga się na całość lub na jedną z części terytorjów wymienionych poniżej, a mianowicie: kolonij, posiadłości i terytorjów zamorskich, protektoratów lub terytorjów mandatowych. Te Państwa będą mogły w następstwie zgłosić przystąpienie oddzielne do protokołu, w imieniu jakiegokolwiek z terytorjów w ten sposób wyłączonych. Przystąpienia będą w możliwie najkrótszym czasie komunikowane Sekretarzowi Generalnemu Ligi Narodów, który zanotyfikuje je wszystkim Państwom podpisującym i przystąpienia uzyskają moc obowiązującą w miesiąc po ich notyfikacji przez Sekretarza Generalnego wszystkim Państwom podpisującym.

Państwa umawiające się będą mogły także wypowiadać protokół oddzielnie w imieniu jakiegokolwiek z terytorjów wyżej wymienionych. Artykuł 7-my może być zastosowany do takiego wypowiedzenia.

Kopja poświadczona protokołu niniejszego będzie przesłana przez Sekretarza Generalnego wszystkim Państwom umawiającym się.

Sporządzono w Genewie dwudziestego czwartego dnia miesiąca września, tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku, w jednym egzemplarzu, którego teksty angielski i francuski będą jednakowo wiarygodne i który będzie złożony w archiwach Ligi Narodów.

Zgodnie z drugim paragrafem artykułu pierwszego, Belgja zastrzega sobie możliwość ograniczenia zobowiązania, wskazanego w pierwszym paragrafie artykułu 1°, do umów, które uważane są przez jej prawo krajowe jako handlowe.

Paul Hymans

I-y Delegat Belgji.

V. Sidzikauskas

I-y Delegat Litwy.

A. Michalakopoulos

Delegat Grecji.

(z zastrzeżeniem art. 1).

Robert Cecil

pierwszy Delegat Imperjum Brytyjskiego.

Oświadczam, że mój podpis tyczy się tylko Wielkiej Brytanji i Półn. Irlandji, i, że zatem nie obejmuje żadnej z kolonij, posiadłości zamorskich lub protektoratów pod suwerennością lub zwierzchnością Jego Brytyjskiej Mości, ani żadnego z terytorjów co do którego Rząd Jego Brytyjskiej Mości wykonywa mandat.

Afranio de Mello Franco

Delegat Brazylii.

Juan J. Amezaga

B. Fernandez y Medina

(Urugwaj).

W zastosowaniu ustępu 2 artykułu 1° niniejszej konwencji, Rząd Francuski zastrzega sobie możliwość ograniczenia zobowiązania, przewidzianego w tym artykule, do umów, które są uznane jako handlowe przez jego prawo krajowe.

Na mocy artykułu 8 niniejszej konwencji, Rząd Francuski oświadcza, że przyjęcie przezeń niniejszego protokołu nie rozciąga się na kolonie, posiadłości lub terytoria zamorskie, ani na protektoraty lub terytoria, nad którymi Francja wykonywa mandat.

G. Hanotaux

R. A. Amador

Delegat Panamy.

Gabrasso

(za Włochy).

Księstwo Monaco zastrzega sobie możliwość ograniczenia swego zobowiązania do umów, które są uznane jako handlowe przez jego prawo krajowe.

Za Księstwo Monaco

d. 29. III. 24

R. Elles-Privat

Gottfried Aschmann

(za Niemcy).

W Imieniu Królewskiego Rządu Rumuńskiego podpisuje niniejszą konwencję z zastrzeżeniem, że Rząd Królewski będzie mógł w każdym wypadku ograniczyć zobowiązania, przewidziane w artykule 1-ym, ust. II do umów, które są uznane za handlowe przez jego prawo krajowe.

N. P. Comnăne

(za Rumunję).

Na mocy artykułu 8 niniejszego protokołu Rząd Japoński oświadcza, że przyjęcie przezeń niniejszego protokołu nie rozciąga się do jego terytoriów, wymienionych poniżej: - Chosen, Taiwan, Karafuto, dzierżawionego terytorjum Kwantungu, terytoriów, nad którymi Japonja wykonywa mandat.

K. Ishii

Za Japonję.

W zastosowaniu ustępu drugiego, artykułu pierwszego niniejszego protokołu, Rząd Jego Królewskiej Mości Króla Hiszpanji zastrzega sobie możliwość ograniczenia zobowiązania, przewidzianego w tym artykule do umów, które byłyby uznane za handlowe przez jego prawo krajowe.

Na mocy artykułu ósmego protokołu, Rząd Jego Królewskiej Mości Króla Hiszpanji oświadcza, że przyjęcie przezeń niniejszego protokołu nie rozciąga się do posiadłości hiszpańskich w Afryce ani do terytoriów pod protektorem hiszpańskim w Maroku.

30 sierpnia 1924.

J. Quiñones de León

Rząd Holandji zastrzega sobie możliwość ograniczenia zobowiązania, wskazanego w pierwszym paragrafie artykułu pierwszego do umów, które uznane są za handlowe przez prawo holenderskie.

Oprócz tego, oświadcza on swoje zapatrywanie, że uznanie w zasadzie ważności klauzul arbitrażowych nie narusza w niczem postanowień ograniczających, które znajdują się obecnie w ustawodawstwie holenderskim, ani prawa wprowadzenia do niego w przyszłości innych ograniczeń.

Holandja. Za Królestwo w Europie.

W. Doude van Troostwijk

Heikki Renvall

Za Finlandję.

Podpisując Protokół, sporządzony w Genewie 24 września 1923 r., w sprawie klauzul arbitrażowych, ja, niżej podpisany, Przedstawiciel Rządu Duńskiego przy Sekretarjacie Ligi Narodów, oświadczam co się tyczy artykułu 3 co następuje: Według prawa duńskiego

orzeczenia arbitrażowe, wydane przez trybunał arbitrażowy, nie są wykonalne niezwłocznie, ale jest koniecznym, w każdym wypadku, aby stały się wykonalnymi, zwrócić się do sądów zwykłych. W toku postępowania przed temi sądami orzeczenie arbitrażowe będzie jednak przyjęte ogólnie bez dalszego rozpatrywania, jako podstawa do wyroku ostatecznego w sprawie. - Z zastrzeżeniem ratyfikacji.

Genewa, 30 maja 1924.

Za Danję:

A. Oldenburg

Za Norwegję, 5 sierpnia 1924.

Chr. L. Lange

Za Związek Szwajcarski, 10 września 1924.

Motta

W zastosowaniu ustępu 2 artykułu 1 niniejszego protokołu, Rząd Łotewski zastrzega sobie możliwość ograniczenia zobowiązania, przewidzianego w tym artykule, do umów, które są uznane za handlowe przez jego prawo krajowe.

Za Łotwę, 12 września 1924.

L. Seja

Za Salvador, 13 września 1924.

J. Gustavo Guerrero

Za Chili, 16 września 1924.

Armando Quezada A.

E. Villegas

Holandja. Za trzy terytoria zamorskie, Indje Holenderskie, Surinam i Curaçao.

Rząd Holenderski zastrzega sobie możliwość ograniczenia zobowiązania, wskazanego w pierwszym paragrafie artykułu pierwszego do umów, które uważane są za handlowe przez prawo holenderskie. Oprócz tego, oświadcza swoje zapatrywanie, że „uznanie w zasadzie ważności klauzul arbitrażowych nie dotyka w niczem postanowień ograniczających, które znajdują się obecnie w ustawodawstwach tych terytoriów, ani prawa wprowadzenia do nich w przyszłości innych ograniczeń”.

W. Doude van Troostwijk

20 września 1924.

Za Paragwaj, Genewa, dn. 29 września 1924.

Za Austrię, Genewa, dn. 24 listopada 1924.

E. Pflügl

Podpisując ten protokół Rząd Syjamski czyni to z zastrzeżeniem, że nie przyjmuje przez to samo żadnego zobowiązania do przeprowadzenia postanowień tej konwencji, któreby naruszały obecne lub przyszłe klauzule traktatowe, udzielające cudzoziemcom zwolnienie z pod jurysdykcji syjamskiej.

Phya Sanpakitch Preecha

19 maja 1925.

W imieniu Rządu Rzeczypospolitej Polskiej podpisuję niniejszy protokół z zastrzeżeniem, że zgodnie z ustępem 2 artykułu pierwszego, zobowiązanie, przewidziane w tym artykule, stosować się będzie jedynie do umów, które uznane są jako handlowe przez prawo krajowe polskie.

Genewa, 22 września 1925.

Kajetan D. Morawski

Zaznajomiwszy się z powyższym protokołem uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości jak i każde z zawartych w nim postanowień; oświadczamy, że jest on przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego, wydaliśmy akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 21 maja 1931 r.

(-) I. Mościcki

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej

Prezes Rady Ministrów:

(-) W. Sławek

Minister Spraw Zagranicznych:

(-) August Zaleski

L. S.